

○ روان‌شناسی شناختی

○ تأليف: دکتر حسین زار

دکتر علی اکبر شریفی

○ ناشر: دانشگاه پیام نور

□ روان‌شناسی شناختی بعد از افت و خیزهای زیاد در اوخر دهه ۱۹۵۰ و اوایل دهه ۱۹۶۰ به صورت نوین شکل گرفت و در دهه ۱۹۷۰ به رویکرد غالب در روان‌شناسی تبدیل شد. قیاس ذهن با رایانه، اطلاعات را رمزگردانی، ذخیره، بازیابی و پردازش می‌کند. روان‌شناسان شناختی، ایده پردازش اطلاعات را به عنوان الگویی از چگونه کار کردن افکار انسان اتخاذ کردند و بر این اساس فرض کردند که پردازش اطلاعات در انسان‌ها، همانند پردازش در رایانه‌هاست. اطلاعاتی که از محیط در دسترس است، توسط یک سری از سامانه‌های پردازشی (مانند توجه، ادراک، حافظه کوتاه مدت) پردازش می‌شود و این نظام‌های پردازشی، اطلاعات را به طور نظام مند اصلاح می‌کند یا تغییر می‌دهند.

□ عملکرد ذهن انسان، به مراتب پیچیده‌تر از پیچیده‌ترین سامانه‌های جدید است. بیش از نیم قرن است که، محققان هوش مصنوعی در تلاشند برنامه‌ریزی نمایند تا رایانه‌ها قادر به نمایش رفتار هوشمند شوند. هرچند موقفيت‌های قابل توجهی در این زمینه به دست آمده است ولی با وجود اين محققان هوش مصنوعی دریافته‌اند که تا زمان ایجاد برنامه‌ای که بتواند با انسان در «هوش»، «انعطاف پذیری»، «یادآوری حقایق»، «حل مسئله»، «استدلال» و «یادگیری و پردازش زیان» رقابت کند، فاصله زیادی وجود دارد.

□ کاربردهای عملی روان‌شناسی شناختی، انگیزه زیادی برای مطالعه این رشته فراهم می‌کند. اگر واقعاً دانسته شود چگونه افراد به دانش و مهارت‌های فکری دست می‌یابند و چگونه آنها شاهکارهای بی نظیر خلق می‌کنند، آنگاه با استفاده از این دانش می‌توان آموزش و عملکرد آنها را بهبود بخشیم.

□ در حالی که کاربردهای روان‌شناسی شناختی در آینده امیدواری زیادی را ایجاد کرده است ولی اشاره به برخی از این کاربردها ضرورت دارد. به عنوان مثال پژوهش بر روی اعتماد به شهادت شاهدان عینی، پژوهش درباره پردازش اطلاعات و ادراک، بهبود روش‌های مطالعه و همینطور درک ما از اختلالات مغزی نظیر دمانس ضربه‌مغزی، روان گسیختگی، اوتیسم و ... می‌باشد.

□ کتاب «روان‌شناسی شناختی» شامل سه بخش است. در بخش فرایندهای شناختی پایه، بعد از مقدمه‌ای بر روان‌شناسی شناختی، در فصول جداگانه به توجه، ادراک و حافظه پرداخته شده است. بخش دوم با عنوان زبان و شناخت شامل فصل‌های درک زبان، تولید زبان و زبان در بافت است و نهایتاً در بخش پایانی این کتاب با عنوان فرایندهای عالی شناخت به موضوع استدلال، قضاآوت، حل مسئله، تصمیم‌گیری و شناخت و هیجان اختصاص یافته است.

